GEMEENTE BORNE

Onderwerp
Nota kapitaalgoederen

Corsa: 21int01249

Nota kapitaalgoederen 2021- 2024

Team fysieke leefomgeving
Cluster beheer
Maart 2021

GEMEENTE BORNE

Inhoudsopgave Pagina

1.	**Inleiding**	3
1.1	Doel van de nota kapitaalgoederen	3
1.2	Instandhouding openbare ruimte	3
1.3	Kapitaalgoederen en de gemeentebegroting	3
1.4	Ontwikkelagenda en kapitaalgoederenfonds	4
2.	**Nota kapitaalgoederen 2021- 2024**	4
2.1	Uitgangspunten	4
	2.1.1 Preventieve maatregelen	5
	2.1.2 Achterstallig onderhoud	5
	2.1.3 Beeldkwaliteit	5
2.2	Samenvatting huidige situatie	5
2.3	Staat van de kapitaalgoederen	6
2.4	Wegen	6
2.5	Bermen	9
2.6	Openbare verlichting	10
2.7	Verkeersregelinstallaties	10
2.8	Straatmeubilair	11
2.9	Afvalcontainers	11
2.10	Civiele kunstwerken	12
2.11	Riolering	13
2.12	Oppervlaktewater	13
2.13	Groenvoorzieningen	14
2.14	Bomen	15
2.15	Begraafplaats	16
2.16	Sportvelden	17
2.17	Speelvoorzieningen	17
2.18	Gebouwen	18
2.19	Financiële samenvatting	19
2.20	Conclusie	19
2.21	Historie wegenonderhoud	20
2.22	Toekomstige uitgaven	20
3.	**Kapitaalgoederenfonds**	21
3.1	Resultaat QuickScan	21
3.2	Onderzoek kostendekking openbare ruimte	21
3.3	Beheerkostenmodel	22
3.4	Aanbevelingen	23

1. Inleiding

1.1 Doel van de nota kapitaalgoederen

Deze nota gaat over het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in de gemeente Borne. De gemeente treedt op als beheerder van die openbare ruimte en zorgt voor de instandhouding van de daarin aanwezige kapitaalgoederen als wegen, groenvoorzieningen en de riolering.

Borne streeft ernaar om een aantrekkelijke gemeente te zijn die voldoet aan de behoeften van bewoners en andere belanghebbenden. De openbare ruimte is veelzijdig en draagt belangrijk bij aan het welzijn van de samenleving. Zo is de openbare ruimte een ruimte waarin mensen zich verplaatsen en goederen worden vervoerd. Maar het is ook een ruimte waar mensen elkaar ontmoeten, bewegen, sporten en ontspannen, kinderen met elkaar spelen en spelenderwijs leren. Een goede openbare ruimte draagt op deze manier onder meer bij aan maatschappelijk belangrijke thema's als economie, sociale samenhang, natuur, gezondheid en de ontwikkeling van kinderen, maar bijvoorbeeld ook aan een hogere vastgoedwaarde en de beheersing van klimaateffecten. De wijze waarop de openbare ruimte is ingericht en wordt onderhouden is daarom een belangrijke vestigingsfactor voor een gemeente.

Uit het voorgaande blijkt dat een goede leefomgeving veel oplevert. Maar daarvoor is wel een schone, veilige en gezonde openbare ruimte nodig, die aansluit bij de behoeften van de gebruikers. Om dat te bereiken zijn een passende inrichting en een goed beheer van de openbare ruimte van belang. Beheer bestaat uit diverse activiteiten en maatregelen die er voor zorgen dat de openbare ruimte na aanleg naar behoren blijft functioneren. De belangrijkste beheertaken zijn instandhouding, functionele aanpassing en regulering van het gebruik. Deze nota beperkt zich tot de instandhouding van de openbare ruimte.

1.2 Instandhouding openbare ruimte

Als de openbare ruimte eenmaal is aangelegd, dienen de verschillende fysieke objecten (kapitaalgoederen) in stand te worden gehouden. Door het gebruik, het klimaat en andere invloeden neemt de kwaliteit van de kapitaalgoederen in de loop van de tijd af. Zonder maatregelen daalt de kwaliteit uiteindelijk onder een bepaald niveau en treden negatieve effecten op. Om dit te voorkomen is instandhouding in de vorm van technisch beheer nodig, bestaande uit onderhoud en tijdige vervanging van verouderde objecten. Voorbeelden van instandhoudingsmaatregelen zijn het renoveren van beplanting en het overlagen van een asfaltweg.

1.3 Kapitaalgoederen en de gemeentebegroting

Jaarlijks wordt in de paragraaf kapitaalgoederen van de gemeentebegroting verslag gedaan van de stand van zaken van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Daarnaast wordt eens per 4 jaar een nota kapitaalgoederen opgesteld, waarin specifiek aandacht wordt besteed aan de actuele situatie, de noodzakelijke maatregelen en eventuele nieuwe ontwikkelingen op het gebied van het beheer van de openbare ruimte. In deze nota worden de noodzakelijke investeringen voor de periode 2021 - 2024 inzichtelijk gemaakt, met een terugblik op de zaken die op basis van

de nota 2017- 2020 zijn gerealiseerd. De hiervoor benodigde gegevens zijn door de verschillende technische beheerders aangeleverd.

1.4 Ontwikkelagenda en kapitaalgoederenfonds

In de nota kapitaalgoederen 2017-2020 werden naast concrete vervangingsvoorstellen ook aanbevelingen gedaan voor het uitwerken van een ontwikkelagenda. Dit betreft een aantal gewenste, urgente of wettelijke beheertaken. Vanuit de raad zelf kwam de wens voor het instellen van een kapitaalgoederenfonds. In de voorliggende periode zijn de onderwerpen uit de ontwikkelagenda uitgevoerd of voorbereid. De stand van zaken is hieronder kort samengevat.

- Kapitaalgoederenfonds: deze wens van de raad voorkomt sterke schommelingen in de uitgaven voor groot onderhoud en vervangingen. In hoofdstuk 3 van deze nota wordt uitleg gegeven over wenselijkheid, de werking en de kosten van een dergelijk fonds.

- Nieuw beleid voor openbare verlichting: het beleidsplan openbare verlichting Borne 2021-2031 wordt in het eerste halfjaar van 2021 aangeboden aan het bestuur.

- Nieuw beleid voor spelen: het beleidsplan wordt in de loop van dit jaar aangeboden aan het bestuur.

- Nieuw beleid voor groen: dit beleid dient nog uitgewerkt te worden, een voorstel hiervoor maakt deel uit van deze nota.

- Installatieverantwoordelijkheid: voorstellen voor invoering van deze wettelijke verplichting worden in de eerste helft van dit jaar aan het bestuur voorgelegd.

- Op orde brengen van beheergegevens: er is in 2020 een beheersysteem ingevoerd voor de openbare verlichting. De nieuwe beheersystemen voor groen en wegen worden zijn begin dit jaar in gebruik genomen.

2. NOTA KAPITAALGOEDEREN 2021- 2024

2.1 Uitgangspunten

In deze nota is uitgegaan van een zogenoemd basisniveau. Dit betreft de technische staat van de kapitaalgoederen en is vergelijkbaar met een rapportcijfer 6. Het basisniveau betekent instandhouding op zodanige wijze dat de objecten in de openbare ruimte tegen minimale kosten en veilig hun functie vervullen, en dat voldaan wordt aan wettelijke eisen. Het basisniveau is daarmee te beschouwen als een minimaal niveau.

Dit minimale basisniveau houdt het volgende in:

- de functie van het object is nog gewaarborgd;
- het veiligheidsrisico is aanvaardbaar voor de gebruikers van de openbare ruimte;
- het risico op schadeclaims is beheersbaar;

- er wordt geen onaanvaardbare afbreuk gedaan aan de beeldkwaliteit en netheid van de openbare ruimte
- er is (nog) geen sprake van kapitaalvernietiging

Bij de investeringen die nodig zijn om het minimale basisniveau te kunnen garanderen moet er naast preventieve maatregelen vooral worden gedacht aan het voorkomen en wegwerken van achterstallig onderhoud.

2.1.1 Preventieve maatregelen

Om de instandhoudingskosten over de totale levenscyclus van kapitaalgoederen zo laag mogelijk te houden is het soms noodzakelijk preventieve maatregelen te treffen om zwaardere en duurdere maatregelen in een later stadium te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld een slijtlaag nodig zijn om inwatering en scheurvorming op een asfaltweg te voorkomen.

2.1.2 Achterstallig onderhoud

Als het instandhoudingsniveau van objecten in de praktijk lager is dan het basisniveau, dan is er sprake van achterstallig onderhoud. Achterstallig onderhoud treedt dus op als groot onderhoud of vervanging al plaats had moeten vinden, waardoor er risico bestaat op kapitaalvernietiging en / of onveilige situaties. Dit is bijvoorbeeld het geval bij groot onderhoud aan een asfaltweg, als blijkt dat niet meer kan worden volstaan met een deklaag, maar ook de constructieve onderlaag moet worden vervangen.

2.1.3 Beeldkwaliteit

Naast de technische kwaliteit kennen we ook het begrip beeldkwaliteit. Waar de technische kwaliteit vooral gaat over leeftijd en restlevensduur van objecten, is het bij beeldkwaliteit van belang dat het uiterlijke beeld van deze objecten gedurende het jaar wordt gehandhaafd. In het in 2017 door de raad vastgestelde Beheer Kwaliteit Plan (BKP) is de beeldkwaliteit per gebiedstype vastgelegd. Deze beeldkwaliteit wordt door middel van het dagelijks klein onderhoud gerealiseerd. Dit onderhoud is vastgelegd in de DVO met Twente Milieu. Van de gemeente wordt als eigenaar van de kapitaalgoederen verwacht dat de technische kwaliteit in stand blijft door tijdig te zorgen voor groot onderhoud en vervangingen. Wanneer dat niet het geval is dan kan de beeldkwaliteit in het klein dagelijks onderhoud niet altijd worden gegarandeerd.

De controle op de beeldkwaliteit vindt plaats door middel van een eigen, maandelijkse beeldschouw door Twente Milieu en door een jaarlijkse, onafhankelijke beleidsschouw die in opdracht van de gemeente wordt uitgevoerd.

2.2 Samenvatting huidige situatie

Hoewel er in de afgelopen periode over het algemeen vooruitgang is geboekt op het gebied van de kapitaalgoederen zijn er op bepaalde onderdelen juist forse investeringen nodig om een verdere achteruitgang van de technische kwaliteit te voorkomen. Gespreid over de jaren 2021-2024 dient er in totaal € 3,4 miljoen te worden geïnvesteerd. Dit bedrag is gespecificeerd in het financiële overzicht. De keuze voor een variant van € 3,1 miljoen is eveneens mogelijk.

2.3 Staat van de kapitaalgoederen

In deze paragraaf wordt actuele situatie van de verschillende kapitaalgoederen besproken, waarbij tevens de maatregelen die op grond van de bestaande nota kapitaalgoederen zijn uitgevoerd worden toegelicht.

Aan het eind van elke paragraaf worden de ontwikkelingen in de periode 2016- 2020 samengevat in de vorm van kleurenthermometers. Het eerste deel van de thermometer geeft vooral een kwantitatief oordeel (wel of niet in orde), het tweede deel geeft vooral een kwalitatief oordeel (goed of slecht).

Voorbeeld kleurenthermometer

Kapitaalgoed (voorbeeld)	Kwantitatief (wel of niet)				Kwalitatief (goed of fout)			
	Areaal-gegevens	Beleids-kader	Beheer-plan	Ambitie-niveau	Actuele staat	Financiën	Risico's	Overall conclusie
2016						Matig		
2020						Matig		

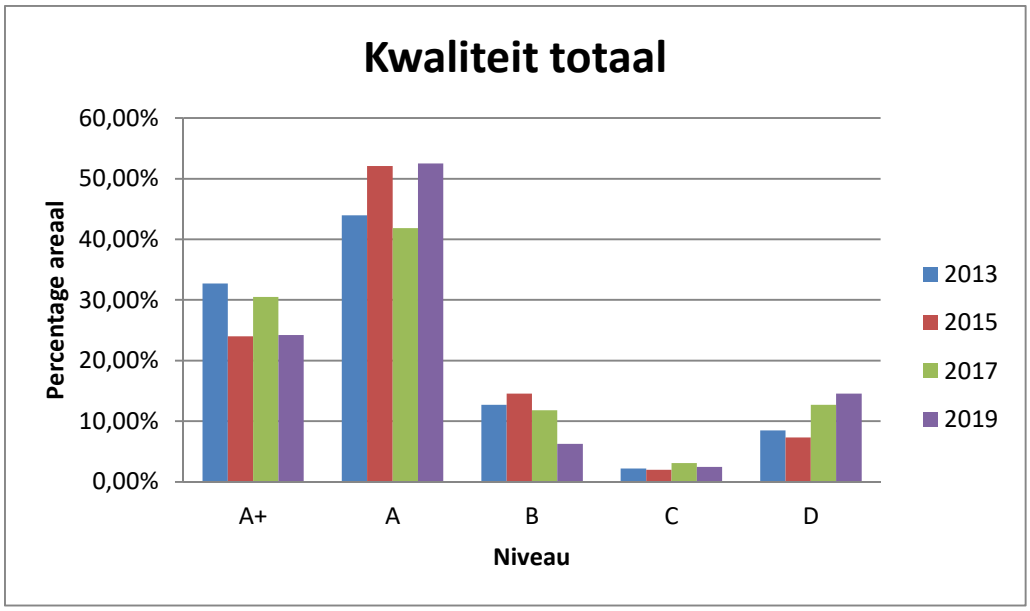
Uitleg bij dit voorbeeld:

- *Areaalgegevens:* *De beheerdata zijn in deze periode op orde gebracht*
- *Beleidskader:* *Het beleidsplan of beleidskader is niet meer actueel*
- *Beheerplan:* *Er is in deze periode een digitaal beheersysteem ingevoerd*
- *Ambitieniveau:* *Het instandhoudingsniveau is vastgelegd, bijvoorbeeld niveau B (Basis)*
- *Actuele staat:* *Inspecties wijzen uit dat de onderhoudstoestand gedeeltelijk is verslechterd*
- *Financiën:* *Krappe budgetten voor (groot) onderhoud gedurende deze periode*
- *Risico's:* *Risico's op ongevallen en aansprakelijkstellingen zijn toegenomen*
- *Overall conclusie:* *De onderhoudstoestand van dit type kapitaalgoed vraagt extra aandacht*

2.4 Wegen

In de vorige nota kapitaalgoederen is er, ook als gevolg van de beperkte middelen, voor gekozen om het kwaliteitsniveau voor de wegen in de periode 2017 – 2020 vast te stellen op niveau C-. Door te kiezen voor dit niveau zou er in principe geen kapitaalvernietiging optreden en zouden de functionaliteit en veiligheid nog nét geborgd zijn. In de praktijk blijkt dit helaas niet het geval te zijn. Mede door het ontbreken van grootschalige reconstructies en herinrichtingen in deze periode is het aandeel zeer slechte wegen (niveau D) toegenomen tot 15% in 2019.

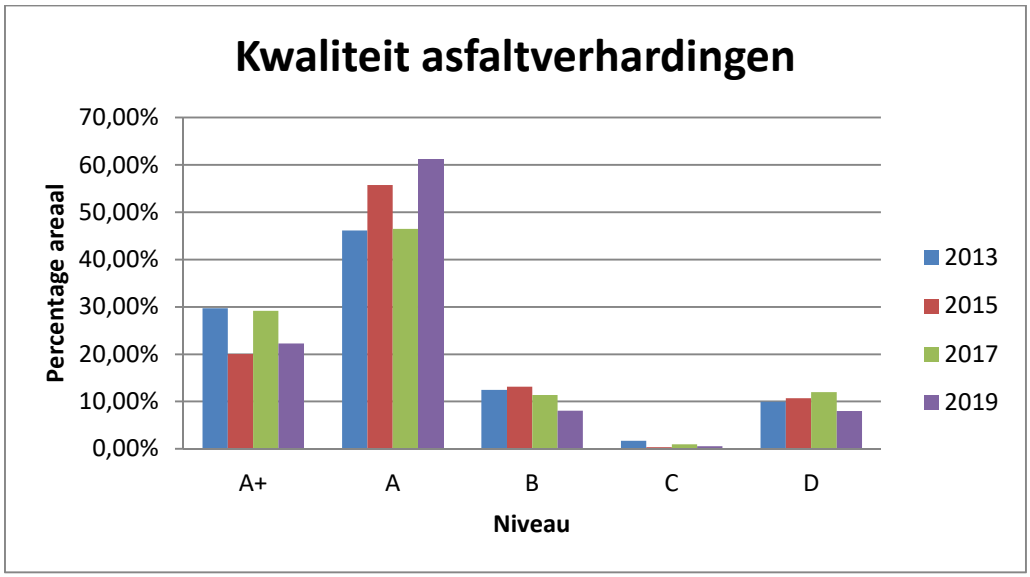
In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de kwaliteit van het totale wegenareaal in de periode 2013- 2019 weergegeven. De specifieke kwaliteitscijfers voor asfaltverharding en elementenverharding worden in aparte tabellen toegelicht.

Grafiek 1: Ontwikkeling kwaliteit totale wegenareaal 2013- 2019

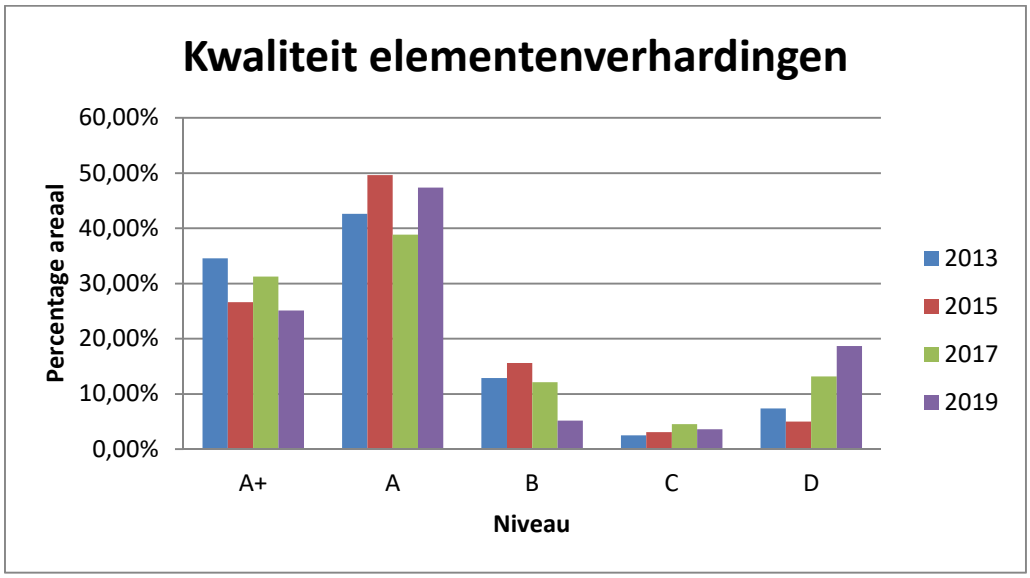
De wegen die zijn beoordeeld op kwaliteit D zijn sinds 2015 sterk toegenomen en vertegenwoordigen op dit moment een globale achterstallige onderhoudswaarde van € 3.000.000. Dit theoretisch bepaalde vervangingsbudget is bedoeld als signaal voor de lange termijn. Voor de korte termijn kan aan de hand van de technische kwaliteit een betrouwbare kostenraming worden gemaakt. Verder valt op dat het aandeel A / A+ kwaliteit hoog ligt. Dit is te verklaren door de aanleg van nieuwe wegen in de uitbreidingsplannen.

In de onderstaande grafiek is te zien dat het procentuele aandeel D- kwaliteit op asfaltwegen in 2019 lager was dan in de voorgaande jaren. De verklaring hiervoor ligt in het feit dat er de laatste jaren binnen het beschikbare budget voorrang is gegeven aan de aanpak van asfaltwegen, om daarmee verdere kapitaalvernietiging te voorkomen. Daarnaast leidt de recente toename van het totale asfaltareaal tot een verhoudingsgewijs kleiner aandeel van wegen met D- kwaliteit.

Grafiek 2: Ontwikkeling kwaliteit asfaltverhardingen 2013- 2019

Elementenverhardingen zijn minder gevoelig voor kapitaalvernietiging maar vragen wel aandacht uit oogpunt van veiligheid. Ook de functionaliteit (bijvoorbeeld afwatering) en hinder (verzakkingen) kunnen hier een probleem zijn.

Grafiek 3: Ontwikkeling kwaliteit elementenverhardingen 2013- 2019

De achteruitgang van de kwaliteit van de elementenverharding is mede te wijten aan de massale nieuwbouw vanaf de jaren ’60 van de vorige eeuw. Deze wijken komen nu in de groot onderhoud- en vervangingsfase. Waar nog geen herinrichting heeft plaatsgevonden komt de noodzakelijke aanpak van de wegen geheel ten laste van het (te) krappe budget voor groot onderhoud.

Voor de komende periode moet uit oogpunt van veiligheid en het voorkomen van kapitaalvernietiging in totaal € 2.000.000 worden uitgetrokken om een acceptabel onderhoudsniveau te kunnen garanderen. Daarnaast dient er blijvend aandacht te zijn voor klein onderhoud om de veiligheid voor voetgangers en fietsers te kunnen waarborgen. Dit gebeurt op basis van halfjaarlijkse inspecties. Het gemeentelijke budget voor groot onderhoud kan zo nodig aanvullend kan worden ingezet voor klein onderhoud, in onderlinge afstemming met Twente Milieu.

Er is inmiddels goed zicht op de te onderhouden arealen. In 2016 was er alleen een MJOP beschikbaar. Met ingang van 2021 kan worden gewerkt met een nieuw wegenbeheersysteem.

Tabel: overzicht ontwikkelingen wegen

Wegen	Kwantitatief (wel of niet)				Kwalitatief (goed of fout)			
	Areaal-gegevens	Beleids-kader	Beheer-plan	Ambitie-niveau	Actuele staat	Financiën	Risico's	Overall conclusie
2016			MJOP			Matig		
2020						Matig		

2.5 Bermen

Het onderhoud van de bermen in het buitengebied vraagt speciale aandacht. Door het grotere en bredere (agrarische) verkeer worden de bermen steeds vaker gebruikt als uitwijkstrook bij tegemoetkomend verkeer. De bermen zijn deels verhard met bermkeien en worden gedeeltelijk ook vanuit het klein onderhoud aangevuld met gebroken puin. Het klein onderhoud is curatief, waardoor de veiligheid niet altijd volledig en tijdig kan worden gewaarborgd. Hierdoor ontstaat er meer kans op ongevallen en aansprakelijkstellingen.

Omdat de bermen vaak smal zijn in het Bornse buitengebied is er in sommige gevallen niet of nauwelijks ruimte tussen de bermkeien en de naastgelegen sloot. Dit houdt in dat de bermkeien gemakkelijk gaan kantelen en er voor fietsers gevaarlijke spleten ontstaan naast de rijbaan. Hierdoor ontstaat er een onaanvaardbaar gevaar voor de verkeersveiligheid. Deze situatie doet zich voor aan de Bekkingvelderweg en de Hertmerweg. Hier dienen maatregelen te worden getroffen ter waarde van € 70.000. Het gaat hierbij om de Bekkingvelderweg tussen de Albergerweg en Buitensport Twente en de Hertmerweg tussen de Hedeveldsweg en de kom van Hertme.

De situatie van de bermen, als uitwijkstrook van de rijbanen, wordt voortaan aanvullend in de tweejaarlijkse wegeninspectie opgenomen. Hierdoor kan de noodzaak voor groot onderhoud of de aanleg van bermkeien beter worden gevolgd. Daarnaast blijft Twente Milieu regelmatig klein onderhoud uitvoeren.

Tabel: overzicht ontwikkelingen bermen

Bermen	Kwantitatief (wel of niet)				Kwalitatief (goed of fout)			
	Areaal-gegevens	Beleids-kader	Beheer-plan	Ambitie-niveau	Actuele staat	Financiën	Risico's	Overall conclusie
2020							Plaatselijk	

2.6 Openbare verlichting

Voor de periode 2017- 2020 is door de raad jaarlijks € 125.000 beschikbaar gesteld voor het vervangen van sterk verouderde masten en armaturen. Daarnaast heeft de raad in 2019 besloten tot een totale vervanging van de oudere masten. Dit heeft geresulteerd in een grootschalige vervangingsactie in 2020, waarbij alle lampen zijn uitgevoerd als LED verlichting. Deze actie kon voor een groot deel worden gefinancierd uit de te verwachten besparingen op energie- en onderhoudskosten. Door deze maatregel is de openbare verlichting in Borne weer voor jaren op orde. Een uitzondering is Oud Borne, waar de combinatie van oude gietijzeren masten en nieuwe armaturen mogelijk tot problemen leidt. Momenteel wordt een onderzoek verricht naar de elektrotechnische veiligheid van deze masten.

In 2021 wordt een nieuw beleidsplan voor de periode 2021-2024 aan het bestuur voorgelegd. Inmiddels is er ook een beheersysteem beschikbaar waarin bewoners rechtstreeks storingen kunnen melden.

Tabel: overzicht ontwikkelingen openbare verlichting

Openbare verlichting	Kwantitatief (wel of niet)				Kwalitatief (goed of fout)			
	Areaal-gegevens	Beleids-kader	Beheer systeem	Ambitie-niveau	Actuele staat	Financiën	Risico's	Overall conclusie
2016								
2020		2021 nieuw beleid					Oud Borne	

2.7 Verkeersregelinstallaties

In de afgelopen jaren is de gemeente een aantal verkeersregelinstallaties rijker geworden. Deze installaties bevinden zich op de Veldkamp en op de Amaatweg / Kluft. Het onderhoud hiervoor is geregeld. Gelet op de jonge leeftijd van de installaties worden in de komende periode geen bijzondere uitgaven verwacht.

Tabel: overzicht ontwikkelingen verkeersregelinstallaties

Verkeersregel-installaties	Kwantitatief (wel of niet)				Kwalitatief (goed of fout)			
	Areaal-gegevens	Beleids-kader	Beheer-plan	Ambitie-niveau	Actuele staat	Financiën	Risico's	Overall conclusie
2020								

2.8 Straatmeubilair

Voor vervanging van straatmeubilair (verkeers- en straatnaamborden) is in de nota kapitaalgoederen 2017- 2020 een bedrag van € 90.000,- gevraagd. Het beschikbare krediet is in 2019 gedeeltelijk gebruikt voor de voorbereiding, maar de resterende middelen voor de uitvoering zijn teruggevloeid naar de algemene middelen. Voor de nieuwe periode zal in het uitvoeringsjaar 2021 gerekend moeten worden op een investering van € 70.000. Dit staat nog los van de borden van de NBd (Nationale Bewegwijzeringsdienst), beter bekend als voormalige ANWB borden. Voor deze borden geldt dat er sprake is van achterstallig onderhoud. Voor de periode 2021- 2024 moet worden gerekend op een bedrag van € 70.000 om dit weer op orde te brengen. Voorgesteld wordt om deze maatregelen als geheel in 2023 uit te laten voeren.

In totaal bedraagt de investering voor het straatmeubilair € 140.000.

Ten opzichte van de situatie in 2016 is er door het uitgevoerde onderzoek een completer beeld ontstaan van de staat en de omvang van het areaal.

Tabel: overzicht ontwikkelingen straatmeubilair

Straat-meubilair	Kwantitatief (wel of niet)				Kwalitatief (goed of fout)			
	Areaal-gegevens	Beleids-kader	Beheer-plan	Ambitie-niveau	Actuele staat	Financiën	Risico's	Overall conclusie
2016	Deels in orde						Goed	
2020							Goed	

2.9 Afvalcontainers

In de afgelopen periode zijn mede als gevolg van nieuw afvalbeleid de oude gemeentelijke containers vervangen door leasecontainers. Het onderhoud en de vervanging van de afvalcontainers loopt via het leasecontract dat onderdeel is van de DVO met Twente Milieu. Dit

onderwerp valt daarom niet meer onder de gemeentelijke kapitaalgoederen. De leasekosten komen ten laste van de afvalstoffenheffing, maar zijn per saldo budgettair neutraal omdat de kapitaallasten van de eigen containers zijn vervallen.

2.10 Civiele kunstwerken

Civiele kunstwerken is een verzamelnaam voor bruggen, tunnels en duikers. De raad heeft in 2017 een bedrag van € 270.000 beschikbaar gesteld om de noodzakelijke reparaties uit te voeren aan de bruggen en tunnels in de gemeente. Hierin was ook de renovatie van de gemetselde brug in de Lidwinaweg en de vervanging van het brugdek van de fietsbrug in de Weerselosestraat opgenomen. In 2016 was de urgente betonbrug in Het Hag al met spoed vervangen naar aanleiding van het uitgevoerde vooronderzoek. Met de grotendeels in 2018 uitgevoerde maatregelen is het areaal van bruggen, tunnels en duikers weer op orde gebracht.

Er is sinds 2017 structureel geld beschikbaar voor een jaarlijkse technische inspectie van de civiele kunstwerken. Hierdoor kan het ontstaan van nieuw achterstallig onderhoud worden voorkomen. Voor de nieuwe periode worden geen ingrijpende maatregelen verwacht.

Het vervangen van de civiele kunstwerken is wel een aandachtspunt voor de lange termijn. Dit onderwerp maakt daarom deel uit van het gewenste kapitaalgoederenfonds.

Foto: Gerenoveerde gemetselde brug in de Lidwinaweg

Tabel: overzicht ontwikkelingen civiele kunstwerken

Kunstwerken	Kwantitatief (wel of niet)				Kwalitatief (goed of fout)			
	Areaal-gegevens	Beleids-kader	Beheer-plan	Ambitie-niveau	Actuele staat	Financiën	Risico's	Overall conclusie
2016								
2020								

2.11 Riolering

De riolering is over het algemeen in een redelijke tot goede conditie, er is dan ook geen sprake van achterstallig onderhoud. De dagelijkse beheer- en onderhoudswerkzaamheden worden door Twente Milieu uitgevoerd conform de dienstverleningsovereenkomst. In het nieuwe gemeentelijke rioleringsplan (GRP 2022- 2026) worden de noodzakelijke rioolvervangingen voor deze periode opgenomen. Omdat investeringen via de rioolheffing worden gedekt worden er in het kader van deze nota geen financiële verwachtingen aangegeven. De rioleringen vallen om dezelfde reden buiten het in deel B. van deze nota te bespreken kapitaalgoederenfonds. De ontwikkelingen in de afgelopen periode worden voor de volledigheid hieronder weergegeven. Geconstateerd kan worden dat er sprake is van een stabiele situatie.

Tabel: overzicht ontwikkelingen riolering

Riolering	Kwantitatief (wel of niet)				Kwalitatief (goed of fout)			
	Areaal-gegevens	Beleids-kader	Beheer-plan	Ambitie-niveau	Actuele staat	Financiën	Risico's	Overall conclusie
2016								
2020								

2.12 Oppervlaktewater

Het onderhoud van de oppervlaktewateren is sober en functioneel. In het GRP is geregeld dat oppervlaktewateren met een opvangfunctie voor drainagewater (bijvoorbeeld de Oldhof vijvers) of een lozingsfunctie (vijver in de Erve Oosterveld) periodiek gebaggerd kunnen worden. Primaire stedelijke wateren zijn in beheer en onderhoud van het waterschap Vechtstromen. Dit betreft de waterpartijen Weideplas (Stroomesch) en de vijvers aan de Bekenhorst en op het bedrijventerrein Veldkamp.

Daarnaast is er sprake van gemeentelijke oppervlaktewateren zonder een bijzondere functie voor de waterhuishouding. Deze vijvers kunnen vanuit beheeroverwegingen in aanmerking komen voor baggeren, bijvoorbeeld als ze dreigen dicht te groeien. Omdat hiervoor geen beroep kan worden gedaan op GRP- middelen, moeten de kosten hiervoor worden opgevoerd

via de nota kapitaalgoederen. Voor de komende periode betreft dit de vijver De Bongerd in het Beekpark (Bornse Maten). Het gaat om een vijver met een duidelijke natuurwaarde die gedeeltelijk gebaggerd en opgeschoond moet worden. De exacte kosten voor het baggeren moeten nog worden bepaald, maar op basis van ervaring kan worden uitgegaan van een bedrag van € 25.000.

In de afgelopen periode is invulling gegeven aan het baggerplan. Het gemeentelijk waterplan Borne, dat in samenwerking met het waterschap Vechtstromen en waterleidingmaatschappij Vitens is opgesteld, is bij planvorming richtinggevend. Veel activiteiten gebeuren in samenwerking met het waterschap Vechtstromen. Hoewel er geen specifiek beheerplan is, zijn de noodzakelijke en periodiek uit te voeren werkzaamheden voldoende in beeld.

Een bijzonder onderdeel van de oppervlaktewateren zijn de beschoeiingen. Door overname van binnenstedelijk water door het waterschap zijn de gemeentelijke arealen in de loop der jaren afgenomen. Ook de aanleg van natuurvriendelijke oevers (Weideplas Stroomesch) beperkt de omvang van deze voorzieningen. Op dit moment zijn er nog geen concrete getallen te koppelen aan de noodzakelijke vervanging van deze beschoeiingen. Dit onderwerp dient wel nader te worden onderzocht en zal worden opgenomen in een toekomstige nota kapitaalgoederen.

Tabel: overzicht ontwikkelingen oppervlaktewater

Oppervlakte-water	Kwantitatief (wel of niet)				Kwalitatief (goed of fout)			
	Areaal-gegevens	Beleids-kader	Beheer-plan	Ambitie-niveau	Actuele staat	Financiën	Risico's	Overall conclusie
2016								
2020	Beschoei-ingen				Bongerd			

2.13 Groenvoorzieningen

In het Groenbeleidsplan 2008-2020 zijn de kaders voor de inrichting en het beheer van de groenvoorzieningen vastgelegd. Hierin zijn voorstellen uitgewerkt voor burgerparticipatie, omvorming naar onderhoudsvriendelijker groen en investering in versleten groen. Van de 35 om te vormen situaties zijn de meeste inmiddels gerealiseerd. Ook zijn enkele situaties nog niet omgevormd op verzoek van bewoners (Jasmijnstraat en Goudenregenstraat). Daarnaast zijn in de afgelopen periode diverse knelpunten met betrekking tot bomen aangepakt, maar daar dient ook in de komende jaren nog fors in te worden geïnvesteerd.

Voor de uitwerking van toekomstige omvormingen in het groen dient het groenbeleidsplan te worden geactualiseerd. In dit beleidsplan zal ook aandacht worden besteed aan maatregelen om de gevolgen van klimaatverandering het hoofd te bieden. Op dit moment is er onvoldoende zicht op de te nemen maatregelen om daar concrete cijfers aan te koppelen. De kosten voor specialistische ondersteuning voor het in samenspraak met de inwoners op te stellen groenbeleidsplan worden geraamd op € 30.000.

Met de invoering van een nieuw groenbeheersysteem zijn de areaalgegevens en het digitale beheer op orde gebracht.

Tabel: overzicht ontwikkelingen groenvoorzieningen

Openbaar groen	Kwantitatief (wel of niet)				Kwalitatief (goed of fout)					
	Areaal-gegevens	Beleids-kader	Beheer-plan	Ambitie-niveau	Actuele staat		Financiën	Risico's	Overall conclusie	
2016										
2020										

2.14 Bomen

In de afgelopen periode is er door de periodieke VTA controles een beter zicht ontstaan op het aantal te onderhouden bomen en de staat van deze bomen. In deze periode is ook een deel van het achterstallige onderhoud weggewerkt. Beleidsaspecten met betrekking tot bomen worden ook opgenomen in het binnenkort op te stellen groenbeleidsplan.

Op basis van recente boomveiligheidscontroles is een goede inschatting te maken van de kosten voor de komende jaren. In 2021 moet rekening worden gehouden met het vervangen van 185 urgente bomen voor een bedrag van € 280.000. Daarnaast moeten verspreid over de periode van 4 jaar nog eens 250 bomen worden vervangen voor een bedrag van € 380.000.

De genoemde kosten zijn gebaseerd op de vervanging van bomen in een bebouwde omgeving. Naast de kosten van verwijderen zijn er de kosten voor aanleg van een groeiplaats. Een groeiplaats in een bebouwde omgeving is vaak een ingewikkelde kwestie. De fundering van wegen en trottoirs stelt vaak geheel andere eisen aan de groeiplaats voor een boom. Hierdoor lopen de kosten op ten opzichte van het planten van een boom in een ruim groenvak.

Tot slot is er een achterstand in herplanting geconstateerd van 400 bomen. Dit vertegenwoordigt een totale waarde vervangingswaarde van € 400.000. Hieruit blijkt hoe belangrijk het is om de herplantplicht als gevolg van ruimtelijke plannen (civiele projecten) ook binnen die plannen te regelen en te financieren. Dit blijft vaak lange tijd verborgen en komt pas aan het licht door een bestandsanalyse. Het ontbreken van actueel beheersysteem heeft daar zeker ook aan bijgedragen.

Voor de periode 2022- 2024 wordt voorgesteld jaarlijks € 100.000 beschikbaar te stellen om het grootste deel van deze achterstand (€ 300.000) in te lopen. Omdat het hier niet gaat om achterstallig onderhoud van *bestaande* bomen kan er in het kader van deze nota voor gekozen worden om dit als een dringend advies te beschouwen. Dit leidt in de uiteindelijke voorstellen tot een tweetal scenario's. Ter informatie is een bijlage bij deze nota gevoegd waarin het grote belang van bomen in de openbare ruimte nog eens wordt toegelicht. Dit 23.374 bomenplan schetst de voordelen van 1 extra boom voor elke inwoner van Borne, als aanvulling op de Bornse bomen uit het provinciale actieplan, dat in totaal 1,1 miljoen bomen omvat.

Tabel: Overzicht vervangingsbehoefte bomen

Periode	Aantallen	Kosten vervanging (inclusief verwijderen)
Direct (2021)	185	€ 280.000
0-4 jaren (2022- 2024)	250	€ 380.000
Achterstand herplanting	400	€ 300.000 in deze periode (scenario 1)

Tabel: overzicht ontwikkelingen bomen

Bomen	Kwantitatief (wel of niet)				Kwalitatief (goed of fout)			
	Areaal-gegevens	Beleids-kader	Beheer-plan	Ambitie-niveau	Actuele staat	Financiën	Risico's	Overall conclusie
2016								
2020		2021 gereed	2021 gereed					

2.15 Begraafplaatsen

De begraafplaats wordt sinds 2016 onderhouden op Basis plus niveau, nadat het groen in 2015 is gerenoveerd. De arealen zijn goed in beeld. Met een actief ruimingsbeleid, de aanleg van een urnenveld, een nieuwe kapschuur en de realisering van een nieuw beheerdersgebouw voldoet de begraafplaats weer volledig aan de eisen van deze tijd. De entree is verbeterd en door het verplaatsen van de opslag komt het fraaie poortgebouw nu beter tot zijn recht. In 2020 is ook geïnvesteerd in een nieuwe haag langs de Oude Almelose weg. Verdere investeringen worden in de komende periode niet verwacht.

In de vorige nota is de komst van een crematorium binnen de gemeentegrenzen nog benoemd als risico. De verwachting is dat met de hiervoor genoemde investeringen een aantrekkelijk alternatief wordt geboden voor het crematorium aan de Hosbekkeweg, wat van belang is voor de kostendekkendheid van de gemeentelijke begraafplaats.

Tabel: overzicht ontwikkelingen begraafplaatsen

Begraaf plaatsen	Kwantitatief (wel of niet)				Kwalitatief (goed of fout)			
	Areaal-gegevens	Beleids-kader	Beheer-plan	Ambitie-niveau	Actuele staat	Financiën	Risico's	Overall conclusie
2016								
2020								

2.16 Sportvelden

In de komende periode moeten vier kunstgras voetbalvelden vervangen worden. De kosten voor afvoer van het oude veld, het aanbrengen van een nieuwe ondermat (voor een periode van 30 jaar) en het aanbrengen van een non-fill mat voor 10 jaar bedragen € 450.000 per veld, inclusief de noodzakelijke aanpassingen en milieumaatregelen. Mogelijkheden voor subsidie worden nog onderzocht, zodat dit als een maximaal investeringsbedrag kan worden beschouwd. Op de sportvelden moet aan het eind van de periode ook de korfbalmat vervangen worden. De kosten hiervoor worden vooralsnog begroot op € 225.000. Deze investering is mede afhankelijk van de eisen die de korfbalbond hieraan stelt.

Voor de genoemde investeringen is ruimte in de vervangingsinvesteringen. Om die reden wordt deze investering niet meegenomen in de financiële voorstellen van deze nota.

Ten aanzien van het dagelijkse beheer van de sportvelden kan worden gemeld dat er binnen het bestaande budget een nieuw onderhoudsbestek ligt waarin alle noodzakelijke milieu-inspanningen, regelgeving vanuit de bond en nieuwe landelijke wetgeving zijn opgenomen. Uitvoering van het nieuwe bestek vindt plaats door de bestaande aannemer, die zijn sporen reeds had verdiend op de sportvelden.

Tabel: overzicht ontwikkelingen sportvelden

Sportvelden	Kwantitatief (wel of niet)				Kwalitatief (goed of fout)			
	Areaal-gegevens	Beleids-kader	Beheer-plan	Ambitie-niveau	Actuele staat	Financiën	Risico's	Overall conclusie
2016								
2020								

2.17 Speelvoorzieningen

In de afgelopen periode is een nieuw beleidsplan voorbereid voor de speelvoorzieningen. Dit plan wordt in 2021 aangeboden aan het bestuur. Voor het reguliere groot- en klein onderhoud zijn de financiële middelen op orde gebracht op grond van de vorige nota kapitaalgoederen, waarbij het ambitieniveau is vastgesteld op niveau B. Door de natuurlijke veroudering van de toestellen is de actuele staat echter niet meer voldoende. Dit vereist een gedeeltelijke vervanging van het areaal.

Uitgaande van een technische levensduur van 12 jaar moeten er in de periode tot en met 2024 in totaal 84 speeltoestellen worden vervangen. Bij een gemiddelde vervangingswaarde van € 2.000 per toestel bedraagt de totale vervangingswaarde in deze periode € 168.000. Aandachtspunt zijn de voorgestelde bezuinigingen op het gebied van speelvoorzieningen. Dit betreft een vermindering van het aantal speeltoestellen met 10% en een (extra) structurele bezuiniging op het onderhoudsbudget van € 15.000. Er vanuit gaande dat deze voorstellen worden aangenomen door de raad betekent dit dat er vanuit het reguliere onderhoudsbudget

niet meer kan worden bijgedragen aan de vervangingen. Dit houdt in dat er een krediet wordt gevraagd voor het volle bedrag (€ 168.000).

Tabel: overzicht ontwikkelingen speelvoorzieningen

Speelvoor-zieningen	Kwantitatief (wel of niet)				Kwalitatief (goed of fout)			
	Areaal-gegevens	Beleids-kader	Beheer-plan	Ambitie-niveau	Actuele staat	Financiën	Risico's	Overall conclusie
2016								
2020		2021						

2.18 Gebouwen

In de afgelopen periode is het gemeentelijke vastgoedbeleid vastgesteld. Voor de instandhouding van de gebouwen wordt in principe uitgegaan van het plegen van sober, duurzaam en vooral doelmatig onderhoud. De onderhoudsconditie van het permanente vastgoed is gemiddeld goed (conditie 2 conform NEN 2767).

Naar aanleiding van de uitgevoerde inspecties is een actuele meerjarenbegroting gemaakt voor het groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen. De onderhoudskosten voor zwembad 't Wooldrik zijn hierbij buiten beschouwing gelaten omdat deze onder een apart project vallen. Achterstallig onderhoud komt met name voor op de sporthal 't Wooldrik omdat hier de laatste jaren beperkt onderhoud is uitgevoerd in verband met de gewenste nieuwbouw. Als deze nieuwbouw niet doorgaat in verband met de bezuinigingen, dan zal er alsnog moeten worden geïnvesteerd in een renovatie.

Voor het gemeentehuis zijn de reguliere kosten voor grootonderhoud opgenomen, uitgaande van handhaving van het gebouw, maar zonder eventueel noodzakelijke klimatologische aanpassingen. Deze problematiek is apart kenbaar gemaakt aan het bestuur.

Er is wel sprake van achterstallig onderhoud in de gemeentelijke gebouwen, maar hiervoor is een aparte financieringsmogelijkheid beschikbaar, middels de bestemmingsreserve voor het groot onderhoud van vastgoed. Deze kosten maken daarom geen deel uit van deze nota.

Tabel: overzicht ontwikkelingen gebouwen

Gebouwen	Kwantitatief (wel of niet)				Kwalitatief (goed of fout)			
	Areaal-gegevens	Beleids-kader	Beheer-plan	Ambitie-niveau	Actuele staat	Financiën	Risico's	Overall conclusie
2016								
2020			2021					

2.19 Financiële samenvatting

In de onderstaande tabel zijn de financiële consequenties voor de periode 2021-2024 samengevat.

Op basis van de technische urgentie dienen verspreid over de periode 2021-2024 verschillende onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd. Hierbij wordt vanuit de BBV-regels onderscheid gemaakt tussen levensduur verlengend en niet- levensduur verlengend onderhoud.

Tabel: Financiële samenvatting periode 2021-2024

Maatregel	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
A. Niet- levensduur verlengend				
Achterstallig onderhoud wegen	€ 100.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
Gedeeltelijk baggeren Bongerdvijver Bornse maten	€ 25.000			
Opstellen groenbeleidsplan	€ 30.000			
Totaal niet- levensduur verlengend:	**€ 155.000**	**€ 500.000**	**€ 500.000**	**€ 500.000**
B. Levensduur verlengend / investering				
Achterstallig onderhoud wegen (levensduur verlengend)	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Aanpassing bermen Bekkingvelderweg en Hertmerweg	€ 70.000			
Vervanging verkeers- en straatnaamborden	€ 70.000			
Vervanging / groot onderhoud NBd borden			€ 70.000	
Vervanging zeer urgente bomen	€ 280.000			
Overige noodzakelijke vervanging van bomen		€ 140.000	€ 120.000	€ 120.000
Achterstand her- inplant bomen	-	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Vervanging speeltoestellen	€ 42.000	€ 42.000	€ 42.000	€ 42.000
Totaal levensduur verlengend, scenario 1:	**€562.000**	**€ 382.000**	**€ 432.000**	**€ 362.000**
Totaal scenario 1: (advies)	**€ 717.000**	**€ 882.000**	**€ 932.000**	**€ 862.000**
Scenario 2: exclusief her-inplant bomen		€ 100.000 -	€ 100.000 -	€ 100.000 -
Totaal scenario 2: (alternatieve keuze)	**€ 717.000**	**€ 782.000**	**€ 832.000**	**€ 762.000**
Investeringen buiten nota de kapitaalgoederen				
Vervanging kunstgrasvelden voetbal en korfbal				
Groot onderhoud gebouwen				
Investeringen riolering via GRP 2022- 2026				

2.20 Conclusie

Geadviseerd wordt om te kiezen voor scenario 1. Afhankelijk van de keuze voor scenario 1 of 2 dient er in de periode 2021-2024 in totaal respectievelijk € 3,4 miljoen of € 3,1 miljoen aan groot onderhoud en vervangingen te worden uitgevoerd.

Onder paragraaf 5. Kosten, baten en dekking wordt aangegeven welke dekkingsmogelijkheden er voor de eerste jaarschijf (2021) van deze kapitaalgoederenperiode beschikbaar zijn. De kosten voor de periode 2022- 2024 worden betrokken bij de kaderstelling voor de nieuwe begroting.

In het kostenoverzicht valt vooral het grote aandeel achterstallig wegenonderhoud op, voor in totaal € 2 miljoen in de periode 2021- 2024. Een korte terugblik op het ontstaan van deze grote achterstand is op zijn plaats.

2.21 Historie wegenonderhoud

Vanaf het begin van de jaren ’80 (met de ontwikkeling van de woonwijk Stroomesch) werd er bij uitbreiding van de openbare ruimte structureel geld vrijgemaakt voor het onderhoud van de kapitaalgoederen, waaronder ook de wegen. Door de invoering van beheersystemen, periodieke technische inspecties en meerjaren onderhoudsplannen groeide rond die tijd het inzicht in de langjarige gemiddelde onderhoudsbehoefte. Via instrumenten als de later ingevoerde stelposten voor de autonome groei en de vervangingsinvesteringsplannen waren de financiële randvoorwaarden voor passend onderhoud en tijdige vervangingen feitelijk aanwezig. Door de verdere ontwikkeling van de financiële regelgeving, waaronder de jaarlijkse paragraaf kapitaalgoederen en de 4- jaarlijkse nota kapitaalgoederen (sinds 2011) kreeg het gemeentebestuur ook steeds beter zicht op de omvang en de actuele staat van de kapitaalgoederen. Met de invoering van de BBV in 2017 kwam er daarnaast ook duidelijkheid over de financieringswijze voor de verschillende soorten onderhoud. In 2017 heeft de raad tenslotte ook het beheer kwaliteitsplan (BKP) vastgesteld waarmee kan worden gestuurd op de (beeld)kwaliteit in de openbare ruimte.

Het antwoord op vraag hoe de achterstand op het gebied van wegen is ontstaan ligt vooral in de diverse ombuigingen die de afgelopen decennia hebben plaatsgevonden. De cycli van economische op- en neergang leiden via het gemeentefonds tot overeenkomstige perioden van groei en krimp. In perioden van groei worden doorgaans (uitgestelde) ambities en nieuw beleid gerealiseerd. Perioden van krimp kunnen leiden tot ombuigingen en daarin zijn binnen het taakveld van beheer met name de budgetten voor het wegenonderhoud zwaar getroffen.

De problematiek van het wegenonderhoud is in 2002 al eens via een voorstel voor budgettering op basis van de gemiddelde langjarige onderhoudsbehoefte aan de orde gesteld. Helaas zijn de destijds toegekende extra middelen weer gesneuveld in de daarop volgende bezuinigingsronde. Ook de bevriezing van de autonome groei in een aantal achterliggende jaren heeft een negatieve invloed gehad op de structurele onderhoudsbudgetten.

2.22 Toekomstige uitgaven

Omdat het van belang is dat in deze periode van financiële krapte en ingrijpende beleidskeuzes ook een doorkijk kan worden gegeven naar de toekomstige uitgaven van de autonome groei op het gebied van de kapitaalgoederen is er, mede op aangeven van de raad, onderzoek gedaan naar de omvang van deze opgave en de wijze waarop hier dekking voor kan worden gevonden. Een mogelijkheid hiervoor ligt in het opzetten van een kapitaalgoederenfonds. In het volgende hoofdstuk wordt hier nader op in gegaan.

3. KAPITAALGOEDERENFONDS

Voor de uitwerking van een kapitaalgoederenfonds is door externe specialisten een onderzoek uitgevoerd, in samenwerking met de gemeentelijke beheerders en financieel consulenten. In het onderzoek is aangesloten bij het Besluit Begrotingsverantwoording (BBV) 2017, waarbij de nieuwe richtlijnen zijn gebruikt om heldere definities uit te werken voor onderhoud en vervanging en de daaraan gekoppelde wijze van financiering.

In eerste instantie is een Quick Scan uitgevoerd om de omvang van het onderzoek tot het noodzakelijke te beperken. Vooraf waren de onderdelen riolering en gemeentelijke gebouwen al uitgezonderd van het onderzoek, omdat er voor deze onderdelen geen sprake is van achterstallig onderhoud en de financiering voor onderhoud en vervanging op orde is.

3.1 Resultaat QuickScan

Uit de QuickScan kwam naar voren dat de aandachtspunten met betrekking tot openbare verlichting, sportvoorzieningen en straatmeubilair voldoende helder zijn en/of van beperkte financiële omvang. Deze onderdelen zijn daarom niet meegenomen in het vervolgonderzoek. Het vervolgonderzoek is toegespitst op de wegen, de civieltechnische kunstwerken en de groen- en speelvoorzieningen. Voor deze onderdelen was er sprake van belangrijke aandachtspunten met een grote financiële impact.

3.2 Onderzoek kostendekking openbare ruimte

Voor het definitieve onderzoek is gebruik gemaakt van bestaande meerjaren onderhoudsplannen voor wegen, civiele kunstwerken en speelvoorzieningen. Op basis van deze basisbestanden is een nieuwe begroting opgezet conform de BBV voorschriften. Vervolgens is onderzocht wat het optimale scenario is om deze kosten te dekken.

Omdat het klein onderhoud goed in beeld is en voldoende geborgd in de DVO met Twente Milieu is dit onderdeel niet verder uitgediept in het onderzoek. De voorstellen beperken zich dus tot het groot onderhoud, levensduur verlengend onderhoud en vervangingen. Voor de uitwerking van het onderzoek is gebruik gemaakt van een beheerkostenmodel dat verderop wordt toegelicht.

In het onderstaande schema zijn de nieuwe BBV voorschriften voor de instandhouding van de kapitaalgoederen weergegeven.

Schema: Voorschriften onderhoud en vervanging BBV 2017

3.3 Beheerkostenmodel

Uitgangspunt was om de beheerkosten langjarig en conform het BBV in beeld te brengen. Per onderzochte kapitaalgoederensoort zijn hiervoor de theoretische levensduur en de van toepassing zijnde onderhouds- en vervangingsmaatregelen gedurende de levenscyclus in beeld gebracht. Een voorbeeld van een dergelijke levenscyclus is hieronder weergegeven.

Aan het eind van een cyclus kan er in plaats van vervanging ook sprake zijn van een herinrichting. Dit betreft dan een grootschalige aanpassing op straat- of buurtniveau die meerdere soorten kapitaalgoederen betreft. Omdat er dan vaak sprake is van functionele aanpassingen zijn daar in de regel meer kosten mee gemoeid dan met de afzonderlijke één op één vervangingen zoals die hier worden bedoeld. Een voorbeeld is een smalle asfaltweg die in de nieuwe situatie wordt verbreed en wordt uitgevoerd in gebakken klinkers. Voor een dergelijke herinrichting zal nog wel een apart krediet worden aangevraagd, maar dat is dan aangepast op de onderhoudsbijdrage die vanuit het kapitaalgoederenfonds kan worden geleverd. Zoals eerder in deze nota vermeld is dit vanuit het huidige groot onderhoudsbudget voor de wegen niet meer mogelijk.

Belangrijk onderdeel van het kostenmodel is de bepaling van het jaar van aanleg of vervanging. De data zijn zo exact mogelijk in beeld gebracht en geven in combinatie met de specifieke levensduur van de te vervangen objecten zicht op de vraag wanneer welke kosten kunnen worden verwacht. Hierbij komt een algemeen landelijk probleem naar voren. Sinds de 2e helft van de vorige eeuw heeft Nederland een explosieve bevolkingsgroei doorgemaakt. Zo nam de bevolking toe van 11,5 miljoen in 1960 tot 17,5 miljoen in 2020. Samen met een gelijktijdige afname van het aantal personen per huishouden leidde dit tot een enorme groei van het aantal woningen (van 3,2 naar 8 miljoen), die werden geconcentreerd in nieuwbouwwijken. De wijken die in de periode tot 2000 zijn aangelegd komen straks even massaal in de onderhoudsfase als ze werden aangelegd.
Waar op de vervanging van de riolering al vroegtijdig is geanticipeerd, geldt dat bijvoorbeeld niet voor de wegen. Hier doen zich dan ook de grootste problemen voor. In dit verband deed de vraag zich voor of deze kosten niet als onderdeel van de OZB gefinancierd zouden kunnen worden. Daarmee zou, vergelijkbaar met het kapitaalgoed rioleringen, een vaste financieringsbron ontstaan. Dit blijkt echter niet mogelijk omdat de OZB een algemene heffing is die niet kan worden gelabeld aan specifieke uitgaven.

3.4 Aanbevelingen

- Een kapitaalgoederenfonds voorziet in een tijdige opbouw van de benodigde middelen, waarbij pieken in de uitgaven worden uitgevlakt. Met de in het onderzoek verkregen technische en financiële informatie is de vraag hoe dit in de begroting kan worden verwerkt en op welke wijze het kapitaalgoederenfonds kan worden ingericht en gevoed. Voorgesteld wordt om dit mee te nemen bij de kaderstelling voor de begroting 2022- 2025.

- In dit stadium is het van belang om binnen afzienbare tijd een start te maken met het bedoelde kapitaalgoederenfonds. Volgens het uitgevoerde onderzoek moet worden uitgegaan van een structurele, jaarlijkse voeding van het fonds met € 500.000. Dit lijkt veel, maar is redelijk in lijn met de gemiddelde jaarlijkse uitgaven die in de afgelopen jaren op incidentele basis zijn gedaan op basis van de verschillende nota’s.